

Oratio in resurrectionem et in recens baptizatos

Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τοὺς νεοφωτίστους.

1 Νῦν ἀγγέλων χορεῖται, νῦν ἀρχαγγέλων σκιρτήματα, στεφανηφοροῦντες καὶ τὴν πνευματικὴν τελοῦντες ἱερομηνίαν ἄφραστον εἰκότως ἔχουσιν ἡδονὴν. Ἀκούεις· «Ὁ Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν», καὶ θαυμάζει. Βλέπε τοὺς συγγενεῖς σου ἐν ὥρᾳ μιᾷ ἀποθανόντας τῇ ἁμαρτίᾳ καὶ ζήσαντας τῷ Χριστῷ, καὶ σώθητι μᾶλλον ἐκπληττόμενος τὴν δύναμιν· ἐκεῖνος τριήμερος, οὗτοι διὰ τρισσῆς ἐπικλήσεως. 2 Ἀνέλαβεν ὁ κεραμεὺς τὸν ἐκπεσόντα πηλόν, τὸ συντριβὲν ἀγγεῖον οὐκ εἶασεν εἰς τέλος ρερίφθαι, οὐχ ὑπερείδεν αὐτὸ ὡς ἄπαξ συνθλασθέν· συντέθλαστο μὲν γάρ, πυρὶ δὲ οὐδέ πω παραδέδοτο· ἐποίησεν αὐτὸ ἀγγεῖον ἕτερον, εὐχρηστον σκεῦος ἑαυτῷ καταρτίζων. 3 Τούτους πάντας ἠχμαλώτευσεν ὁ διάβολος, τούτους πάντας ἠλευθέρωσεν ὁ Χριστός, τούτους πάντας προέδωκεν ἢ τῆς Εὔας προπέτεια, τούτους πάντας ἔδειξεν ἀνειμένους ὁ Μαρίας τοκετός. Οὐχ ἠψάμεθα μετὰ τοῦ Ἀδάμ τοῦ δένδρου καὶ συνημάρτομεν. Οὐ συνηλώθημεν Χριστῷ καὶ συνανέστημεν. Ἐκεῖ συζήσαντες ἀπεθάνομεν, ὧδε συνταφέντες ἠγέρθημεν. Οὐχ ἡμαρτηκότες, τότε ἡμάρτομεν· οὐκ εὐπραγήσαντες, νῦν ἐδικαιώθημεν. 4 Ὡς ζωῆς ἐπιθανατίου, ὧς θανάτου ζωὴν γεννῶντος, ὧς ἡδονῆς ἐμπαθοῦς, ὧς λύπης περιχαροῦς. Κροτήσωμεν χεῖρας, σάλπιγγος ὑψηλοτέρᾳ βοῇ τὴν φωνὴν ἀνυψώσωμεν, ἀναλαβόμενοι μέλος εὐχαριστήριον. Νῦν τῷ τοῦ διαβόλου ἐπιχαρησώμεθα πτώματι, τὸν ἡμέτερον βασιλέα ἐπὶ τῇ νίκῃ ἀνυμνοῦντες. 5 Τέθλασται τῆς ἁμαρτίας τὸ κέντρον, πεπάτηται τοῦ διαβόλου τὸ φρόνημα, τεθεράπεται τῆς Εὔας τὸ παῖσμα, διαλέλυται τῶν δαιμόνων τὰ στίφη, λέλυται τῆς παρακοῆς ἢ ἀπόφασις, ἀναπεπέτασται τοῦ παραδείσου τὰ κλεῖθρα, ἢ φλο γίνη ῥομφαία εἰς σταυροῦ σωτηρίαν μεταβέβληται, βραβεῖον ἀναστάσεως ἄδεται, θάρσος ἐθνῶν πανηγυρίζεται, βασιλεία οὐρανῶν μὴ βλεπομένη ἀρπάζεται, Πνεύματος ἁγίου ἐκκέχεται δωρεά, Πατρὸς κηρύττεται χάρις, Υἱοῦ ἀνύμνηται πάθος. 6 Ὡς τῆς καλλίστης μεταβολῆς, ὧς τῶν διὰ πταισματος ἑαυτοῦς Χριστῷ ἐστρατολογηκότων· πάλαι μὲν πεπεδημένοι τῇ ἁμαρτίᾳ, πάλαι ἐστερωμένοι πρὸς δικαιοσύνην, πάλαι τὰ τοῦ διαβόλου καὶ φρονοῦντες καὶ λέγοντες· νῦν εἰς πολύχορον ταθέντες κιθάραν ὁμόφωνον ἀναπέμπουσι μέλος. 7 Ὡς τοῦ θαύματος· οὐ νεκρωθέντες ἀπέθανον, οὐ ταφέντες ἀνέστησαν. Οἱ αὐτοὶ μεμενήκασιν καὶ οἱ οἱ ἦσαν ἀπέθεντο ἐν ἡλικίᾳ, ἕκαστος αὐτῶν μεμετρημένοι. Καὶ εἰσῆλθον καὶ ἐξῆλθον καὶ ἄρτι νοερά βρέφη νοοῦνται. Τὴν φύσιν οὐκ ἠλλάγησαν καὶ υἱοὶ θεοῦ ἀνεδείχθησαν. Οὐδενὸς ἐγυμνώθησαν καὶ τὴν φθορὰν ἀπεδύσαντο. 8 Δεσπότην οὐκ ἐθεώρουν καὶ δοῦλοι ἦσαν. Χρήματα οὐ κατέβαλον καὶ ἐλευθερίαν ἀπηνέγκαντο. Οὐδὲν βαστάζουσιν καὶ οὐράνιον θησαυρὸν περιφέρουσιν. Οὐδὲν κατὰ τὸ φαινόμενον ἐδέξαντο καὶ πνευματικοῖς χαρίσμασιν πεπλουτήκασιν. Πόνοις οὐ προσωμίλησαν καὶ νικηταὶ ἐνεφάνισαν. Ξίφος οὐκ ἔγνωσαν καὶ τὸν πολέμιον κατέστρωσαν. 9 Οὐδένα ἔγνωσαν καὶ σύνθεμα υἰοθεσίας κατέχουσιν. Πάθους οὐκ ἤσθοντο καὶ λόγῳ θείῳ τὰς καρδίας περιετιμήθησαν. Λόγῳ συνέθεντο καὶ πράγμασιν ἐκοινώνησαν. Πρόθεσιν δεδώκασιν καὶ ἀληθείας οὐκ ἐψεύσθησαν. Οὐκέτι συνεργοῦσιν χαμαὶ τῷ δράκοντι περὶ τὰ γήϊνα συνειλούμενοι· λαβόντες δὲ πτέρυγας ὡσεὶ περιστερᾶς αἰθεροποροῦσιν, Πνεύματος ἁγίου χαρίσμασιν κουφιζόμενοι. 10 Εἰσῆλθοσαν γυμνοὶς ὤμοις πολλὰ βαστάζοντες κακὰ καὶ ἐξῆλθον πάντων ἄφεισιν

λαβόντες ἀγράφοις δωρεαῖς. Αὐτὸ τὸ ὕδωρ αὐτοῖς καὶ τάφος καὶ μήτηρ γέγονεν· καὶ γὰρ ἀπέκτεινεν τῆ ἁμαρτία καὶ ἀνεγέννησεν αὐτοὺς τῆ δικαιοσύνη. 11 Σοῦ πύθεσθαι θέλω, νεοφώτιστε. Οὐκ ὠμολόγεις πρότερον τὴν δουλείαν, μήτι κατέβαλες· οὐ καυχᾶσαι νῦν τὴν ἐλευθερίαν. Ἔγεμες κακῶν, πεπλήρωσαι νῦν ἀγαθῶν. Τόπος σε κατεδούλωσεν καὶ ἠλευθέρωσεν· κατεδούλωσεν μὲν θεῶ, ἠλευθέρωσεν ἁμαρτίας. Ὡ πόσας ἀκτίνας ἐξ ἑαυτοῦ «ὁ τῆς δικαιοσύνης ἥλιος» προηνέγκατο; Ὡ πόσους παῖδας ὁ ἐπουράνιος νυμφίος τῆ ἀχράντῳ ταύτῃ συμπλακεῖς νύμφῃ προσεκτήσατο; 12 Οὐχ ἡδονῆ, οὐ ρεύσει, οὐ πάθει ἀλλ' «ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος» ἀναγεννήσας οὖς, καὶ πολλοὺς ὄντας τοῦ σώματος ταῖς τομαῖς, ἐνὶ φρονήματι τοὺς πάντας συγκιρνᾶ, ἵνα, ὡς περ αὐτὸς καὶ ὁ Πατήρ ἐν εἰσιν κατὰ φύσιν, οὕτω καὶ αὐτοὶ ἐν ὧσιν αὐτῷ κατὰ γνώμην. 13 Ἐπὶ τούτοις τί προσῆκεν ποιεῖν; Σὺν τῷ μακαρίῳ Δαυὶδ χορεύειν· καὶ γὰρ ζῆ καὶ σιωπῶν ψάλλει καὶ ἐπειδὴ ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ τὸ κατὰ σάρκα ἀνέτειλεν ἡμῖν ὁ ἐλευθερωτής. Βλέπε σήμερον συγχορεύοντα. Φησὶν γάρ· «Ἄισατε τῷ κυρίῳ ἄσμα καινὸν ὅτι θαυμαστὰ ἐποίησεν.» 14 Πέπαυται γὰρ ἡ τοῦ διαβόλου τελετὴ καὶ μαντικά μὲν ὕδατα οὐκ ἐνεργεῖ, βαπτίσματος δὲ χάρις ἐλευθεροῖ. Ταῦτα ἐστὶν ἃ ἐδώρησατο Χριστὸς τῆ ἐκκλησίᾳ. Διὰ ταῦτα ἄνθρωπος γέγονεν μείνας θεὸς οὐχ ἑαυτὸν βλάψας, ἵνα ἡμᾶς ἐλευθερώσῃ. Διὰ ταῦτα ἄνθρωπος γέγονεν ἵνα κρύψας λαθῶν τὸν πολέμιον ἐλευθερώσῃ τὸν αἰχμάλωτον. 15 Ἄ μὲν ἐκέρδαινον οἱ νεοφώτιστοι, εἰρήκαμεν, ἀγαπῆ τοί· ἔτι δὲ γαλακτοτροφουμένους ἐπιστῆσαι τῆ τραπέζῃ δεῖ· καιρὸς γὰρ παντὶ πράγματι πρὸς ἀναγκαιοτέρων πραγμάτων κατάστασιν. Ζήλωσον τούτους, ὧς κατηχούμενε, καὶ μὴ ἀγαπήσῃς τὴν δουλείαν, μὴ μείνης ἐν τοῖς δεσμοῖς τῆς ἁμαρτίας, μὴ χρονίσῃς ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ. Κάτελθε λοιπὸν ἀπὸ τῶν ὠμων τῆς μητρὸς σου καὶ πρόσσελθε τῆ στερεᾶ τροφῇ. 16 Καλεῖ σε ὁ θεός· ἐπάκουσον. Ἄρα οὐκ ἀρκεῖ σοι πρὸς λύπην, ἐν τῷ μέλλειν ἡμᾶς μυσταγωγεῖσθαι τὴν σωτήριον ἡμῶν οἰκονομίαν, ἔξω βάλλεσθαί σε ὡς ἀλλότριον; Προσκυνεῖς Χριστὸν τὸν καὶ οὐκ οἶδας τὰ τοῦ Χριστοῦ. Πλουτεῖς τοῖς τοῦ Χριστοῦ καὶ οὐ νοεῖς τὸν θησαυρόν. Πρόκειται σοι τροφή καὶ πεινᾶς. 17 Γένοιτο δὲ ὑμᾶς εἰς τὸ αὐτὸ συνελθεῖν, ἵνα ὅλη φαιδρὰ ἡ ἐκκλησία γεναμένη ὅλη ἀστέρων πληρωθῇ. Οὐρανὸς γένοιτο ἀντὶ γῆς, τοῦ διαβόλου τὴν ὁμίχλην σκεδαννύουσα. Ὑπὲρ δὲ τούτων ἀπάντων εὐχαριστήσωμεν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.